

Σάββας Στρούμπος: Η σκηνή του θεάτρου είναι μια νησίδα ελευθερίας

Ο σκηνοθέτης, ηθοποιός και ιδρυτής της Ομάδας Σημείο Μηδέν μιλά για την «Ιφιγένεια η εν Αυλίδι», για το θέατρο που αρνείται να γίνει μουσείο και εξηγεί γιατί η τραγωδία του Ευριπίδη αφορά περισσότερο από ποτέ την εποχή μας

KAVALA POST,
02|08|2026

Λίγες ημέρες πριν από την παρουσίαση της Ιφιγένειας η εν Αυλίδι του Ευριπίδη, την Τετάρτη 5 Αυγούστου 2026 στο Αρχαίο Θέατρο Φιλίππων, στο πλαίσιο του 68ου Φεστιβάλ Φιλίππων [διαβάστε περισσότερα σχετικά για την παράσταση πατώντας εδώ], το KAVALA POST φιλοξενεί μια εκτενή συζήτηση με τον Σάββα Στρούμπο.

Ο σκηνοθέτης, ηθοποιός και ιδρυτή της Ομάδας Σημείο Μηδέν είναι έναν από τους σημαντικότερους δημιουργούς της σύγχρονης ελληνικής θεατρικής σκηνής. Με μια διαδρομή που συνδέεται στενά με τον Θεόδωρο Τερζόπουλο και με μια ξεχωριστή, προσωπική καλλιτεχνική γλώσσα, ο Στρούμπος προσεγγίζει την αρχαία τραγωδία όχι ως ένα μουσειακό απολίθωμα, αλλά ως ένα ζωντανό σώμα που εξακολουθεί να συνομιλεί με τα πιο επείγοντα ερωτήματα της εποχής μας.

Στη συνέντευξη που ακολουθεί, μιλά για τον Ευριπίδη και τη διαχρονικότητα της Ιφιγένειας για τον πόλεμο, την εξουσία και τη θυσία, για τη σωματικότητα του ηθοποιού, τη βαθιά πολιτική διάσταση του θεάτρου, αλλά και για την ανάγκη της τέχνης να αντιστέκεται σε έναν κόσμο που μοιάζει ολοένα και πιο βίαιος και αβέβαιος.

Με λόγο στοχαστικό, αιχμηρό και βαθιά ανθρώπινο, εξηγεί γιατί, όπως λέει χαρακτηριστικά, «ο Ευριπίδης είναι σύγχρονός μας» και γιατί η σκηνή μπορεί ακόμη να αποτελεί έναν τόπο ελευθερίας, ουτοπίας και ελπίδας.

Κύριε Στρούμπε, στο σκηνοθετικό σας σημείωμα γράφετε ότι «ο Ευριπίδης είναι σύγχρονός μας» και ότι η Ιφιγένεια η εν Αυλίδι μιλά για έναν κόσμο που βρίσκεται «στο χείλος της αβύσσου». Τι είναι αυτό που κάνει ένα έργο 2.500 ετών να μοιάζει σήμερα τόσο επίκαιρο;

Στην τραγωδία έχουμε τρεις κεντρικές κατηγορίες: τον θάνατο, την ηθική και τη μανία. Πώς ο άνθρωπος σχετίζεται με το ζήτημα του θανάτου, πώς προσανατολίζεται μεταξύ καλού και κακού και τι κάνει με το ζήτημα της παραφροσύνης, αυτής της κατάστασης που τον κάνει να υπερβαίνει τα ανθρώπινα μέτρα; Στην Ιφιγένεια η εν Αυλίδι χρειάζεται ο θάνατος/θυσία μιας νεαρής κοπέλας ώστε ο κόσμος των κατακτητών να ξεκινήσει έναν πόλεμο χιλιάδων νεκρών. Οι εξουσιαστικές μορφές της πατριαρχίας έχουν έναν και μόνο ηθικό προσανατολισμό: το συμφέρον, καταργώντας κάθε ηθικό μέτρο, κάτι που τους ωθεί βέβαια σε αυτή την κατάσταση της μανίας για πόλεμο και εξουσία. Ο Ευριπίδης είναι λοιπόν σύγχρονός μας από κάθε άποψη.

Στην παράστασή σας η Ιφιγένεια δεν μοιάζει να είναι απλώς ένα πρόσωπο της αρχαίας τραγωδίας, αλλά ένα σύμβολο όλων όσοι θυσιάζονται στο όνομα της εξουσίας, του πολέμου ή κάποιας «ανώτερης» ιδέας. Πιστεύετε ότι οι σύγχρονες κοινωνίες εξακολουθούν να ζητούν τις δικές τους Ιφιγένειες;

Από τον Τρωικό Πόλεμο ως σήμερα ποια συμπεράσματα έβγαλε η ανθρωπότητα για τη ζωή; Στα πεδία των μαχών, ο ανθρώπινος πολιτισμός δείχνει το αληθινό του πρόσωπο, αυτό της βαρβαρότητας. Οι ωκεανοί αίματος και η τρέλα του πολέμου αποκαλύπτουν τον παραλογισμό της ανθρώπινης κατάστασης και τη βαθιά τραγικότητα αυτού του όντος. Οι σύγχρονες κοινωνίες ζητούν τις δικές τους Ιφιγένειες σε μαζική κλίμακα. Τι είναι οι απολογισμοί των χιλιάδων νεκρών παιδιών στα δελτία ειδήσεων κάθε μέρα; Αλλά και τι είναι αυτό που μπορεί να γίνει απέναντι σε αυτή την κατάσταση; Ο μισός πλανήτη σπαράσσεται στα πεδία των μαχών και ο άλλος μισός παρακολουθεί από τον καναπέ ως τηλεθεατής.

Έχετε συνδέσει το θέατρό σας με τη σωματικότητα, την ένταση και την ακραία έκθεση του ηθοποιού. Τι αναζητάτε από έναν ηθοποιό πάνω στη σκηνή; Πότε αισθάνεστε ότι έχει φτάσει σε αυτό που εσείς ονομάζετε «σημείο μηδέν»;

Στη δουλειά μας το ανθρώπινο σώμα είναι το βασικό πεδίο της δημιουργίας. Μέσα από κατάλληλη εκπαίδευση και προετοιμασία η

ενέργεια του ηθοποιού πάνω στη σκηνή ακτινοβολεί, η γενναιοδωρία του, η δημιουργικότητα και η φαντασία του αποκαλύπτουν διαστάσεις του υλικού του ως τώρα άγνωστες ή και ανοίκειες. Η σωματικότητα προϋποθέτει την πνευματικότητα, το τοπίο της εσωτερικής ζωής των αισθήσεων, των ενστίκτων, των συγκινήσεων. Ο ηθοποιός πάνω στη σκηνή είναι καθολικός άνθρωπος.

Η σχέση σας με τον Θεόδωρο Τερζόπουλο μετρά πάνω από δύο δεκαετίες και υπήρξατε στενός συνεργάτης του σε σημαντικές διεθνείς παραγωγές. Πώς συνομιλεί σήμερα η δική σας καλλιτεχνική γλώσσα με τη μέθοδό του και σε ποια σημεία αισθάνεστε ότι ακολουθείτε πλέον τον δικό σας δρόμο;

Ο Τερζόπουλος είναι μέντορας μου. Συμπορευόμαστε περίπου 23 χρόνια, που σημαίνει τη μισή μου βιολογική ζωή και όλα τα χρόνια της καλλιτεχνικής μου ζωής. Στον πυρήνα της μεθόδου βρίσκεται το ζήτημα της καλλιτεχνικής ελευθερίας. Ο καλλιτέχνης εκπαιδεύεται όχι για να δεσμευτεί εκφραστικά ή αισθητικά, αλλά για να προετοιμαστεί για την περιπέτεια της καλλιτεχνικής δημιουργίας. Εκεί δεν υπάρχουν ετοιμοπαράδοτες λύσεις, υπεκφυγές ή άλλοθι. Πέφτουμε μέσα στη φωτιά μαζί με τους συνεργάτες μας και παλεύουμε να βρούμε έναν προσανατολισμό. Έτσι δημιουργείται η καλλιτεχνική γλώσσα, όχι με έξωθεν κατασκευές, μιμητισμούς ή αντιγραφές. Τον δρόμο μου τον χαράσσω μαζί με τους συνεργάτες μου. Τα μάτια μας είναι στραμμένα στο βάθος του υλικού μας και στον κόσμο γύρω μας. Μέσα από τέτοιες διαδρομές γεννιούνται οι παραστάσεις μας.

Η Ομάδα Σημείο Μηδέν επιλέγει εδώ και χρόνια έργα που περιστρέφονται γύρω από τη βία, τον εγκλεισμό, την εξουσία, την εξέγερση και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Είναι τελικά το θέατρο, για εσάς, μια βαθιά πολιτική πράξη;

Η πολιτική διάσταση του θεάτρου έχει οντολογικό πυρήνα. Η σκηνή δεν είναι ο τόπος των μανιφέστων και των εφάπαξ απαντήσεων, αλλά το πεδίο που τίθενται τα πλέον αγωνιώδη ερωτήματα για την ανθρώπινη κατάσταση μέσα στον κόσμο. Τα ερωτήματα αιμορραγούν, τα τραύματα ανοίγουν και αναλγητικά δεν υπάρχουν. Την ίδια στιγμή, η σκηνή είναι και ο χρονοτόπος της ουτοπίας, της ελπίδας μέσα στην απελπισία και του κοιτάγματος πέρα από τον ορίζοντα, προς αυτό που δεν υπάρχει ακόμα.

Στο σκηνοθετικό σας σημείωμα επίσης αναφέρετε ότι «η ελπίδα ανήκει σε αυτούς που δεν έχουν ελπίδα». Μέσα σε έναν κόσμο πολέμων, κοινωνικών ανισοτήτων και διαρκούς βίας, μπορεί το

θέατρο να λειτουργήσει ως πράξη αντίστασης ή ακόμη και ως χώρος θεραπείας;

Η σκηνή του θεάτρου είναι μια νησίδα ελευθερίας. Ο χρόνος της καθημερινότητας προς στιγμήν διακόπτεται και μια άλλου τύπου σκέψη, μια διαφορετική μορφή συγκίνησης και αίσθησης αναδύεται. Ο θεατής έχει ξαφνικά δικαίωμα στη φαντασία και στο όνειρο, ο ηθοποιός εκφράζει ότι κρύβεται ή απωθείται στην καθημερινότητα. Ηθοποιοί και θεατές συναντιούνται σε ένα κοινό πεδίο αμοιβαίας δημιουργίας. Μετά το τέλος της παράστασης, μετά τη διαδρομή που έχει διανυθεί, οι άνθρωποι μπορεί και να είναι διαφορετικοί, κάτι να έχει μετακινηθεί εντός τους. Αυτή η εσωτερική μετακίνηση είναι και η πρώτη πράξη αντίστασης ή και θεραπείας.

Η Ιφιγένεια η εν Αυλίδι παρουσιάζεται στις 5 Αυγούστου 2026 σε έναν τόπο με τεράστιο ιστορικό βάρος, το αρχαίο θέατρο των Φιλίππων. Τι σημαίνει για εσάς να ανεβαίνει μια τραγωδία σε έναν χώρο όπου η ιστορία και η μνήμη είναι σχεδόν απτές; Επηρεάζει αυτό τη σχέση σας με το έργο;

Στο αρχαίο θέατρο Φιλίππων έχουμε ήδη παρουσιάσει την Αντιγόνη και τους Πέρσες. Ο χώρος μας είναι οικείος και ιδιαίτερα προσφιλής. Η τραγωδία ανήκει στα αρχαία θέατρα, είναι ο φυσικός της χώρος. Στην ορχήστρα του αρχαίου θεάτρου η ενέργεια των ηθοποιών ανοίγει και προβάλλεται με γενναιοδωρία στους θεατές οι οποίοι γίνονται κοινωνοί των αγωνιωδών ερωτημάτων και των μεγάλων παθών των τραγικών προσώπων.

Το ελληνικό θέατρο διανύει μια περίοδο εξωστρέφειας και διεθνούς αναγνώρισης. Πιστεύετε ότι το αρχαίο δράμα κινδυνεύει κάποιες φορές να αντιμετωπίζεται ως «μουσειακό είδος» ή εξακολουθεί να αποτελεί ένα ζωντανό εργαλείο κατανόησης του σύγχρονου κόσμου;

Το αρχαίο δράμα παραμένει υλικό ανοιχτό προς έρευνα και δημιουργία. Κάθε εποχή, αλλά και κάθε δημιουργός αντιμετωπίζουν τα κείμενα αυτά με το δικό τους ιδιαίτερο κοίταγμα. Σε ότι μας αφορά, η τραγωδία είναι για μας ζωντανός οργανισμός, με τους δικούς του ιδιαίτερους όρους. Για την αντιμετώπισή της χρειάζεται να κάνουμε αυτό το αποφασιστικό βήμα έξω από τον εαυτό μας και προς το υλικό, για να αφουγκραστούμε και να ακολουθήσουμε τις ιδιαίτερες διαδρομές του. Μέσα από τη μελέτη της αρχαίας τραγωδίας προσπαθούμε να εμβαθύνουμε στο ανθρώπινο αίνιγμα και να αντιληφθούμε τη φύση της παράξενης εποχής μας,

Έπειτα από περισσότερα από δεκαπέντε χρόνια πορείας της Ομάδας Σημείο Μηδέν, ποιο θεωρείτε ότι είναι το μεγαλύτερο στοίχημα για έναν ανεξάρτητο θίασο στην Ελλάδα σήμερα; Είναι η επιβίωση, η καλλιτεχνική ελευθερία ή η διατήρηση μιας κοινότητας ανθρώπων με κοινό όραμα;

Νομίζω ότι είναι ένας συνδυασμός των τριών. Όσο περνούν τα χρόνια η ύπαρξη ομάδων και καλλιτεχνικών κοινοτήτων γίνεται όλο και πιο δύσκολη, ενίοτε και ασφυκτική. Εμείς επιμένουμε. Δεν ξέρω αν πρόκειται για μια δονκιχωτική διάθεση. Εγώ γαλουχήθηκα μέσα σε δύο ομάδες, όπου η μία είναι γέννημα της άλλης, το Άττις και τη Σημείο Μηδέν και εξακολουθώ να πιστεύω ότι το θέατρο προχωράει μπροστά μόνο μέσα από πυρήνες εξεγερμένων και ανυπότακτων καλλιτεχνών που διαθέτουν το σπάνιο ουτοπικό κοίταγμα πέρα από τον ορίζοντα του εφήμερου και του κανονικού.

Αν μπορούσατε, φεύγοντας ο θεατής από τους Φιλίππους στις 5 Αυγούστου, να κρατήσει μόνο μία εικόνα, ένα ερώτημα ή μία αίσθηση από τη δική σας Ιφιγένεια, ποια θα θέλατε να είναι αυτή;

Η αισθητική απόλαυση που ελπίζουμε να διαθέτουν οι θεατές φεύγοντας από την παράσταση, συνδυάζεται με την ελπίδα για έναν καλύτερο κόσμο.